

BOSNA'DA HUZURSUZ BARIŞIN SONU MU GELİYOR?

Oya EREN ÖZER

30.12.2009

31 Aralık 2009 Financial Times Son günlerde yaşanan gelişmeler, eğer uluslararası camia en kısa zamanda müdahale etmezse Bosna Hersek'te 1990'ların kanlı günlerine geri dönülebileceğini işaret ediyor. Bosnadaki savaşı bitiren Dayton Barış Sözleşmelerinin 14üncü yıldönümü geçtiğimiz günlerde sessiz sedasız geçti. Bosna Hersekteki ABD-Avrupa Birliği (AB) diplomatik girişiminin çöküşü hakkında da çok konuşulmadı. Ancak işaretler Bosnadaki huzursuz barışın sona ermek üzere olduğunu gösteriyor. İngilterenin gölge dışişleri bakanı William Hague, Afganistan, Irak gibi sıcak çatışmalar dolayısıyla Bosnadaki durumun son günlerde ihmal edildiğini ancak Avrupanın göbeğindeki bu tehlikenin ne Avrupa ne de Washington tarafından göz ardı edilemeyeceğini belirtiyor. Brüksel Balkanlarda ciddi bir diplomasi sorunuyla karşı karşıya. Koordinasyona geçilmesi gereken çok fazla ülke var ancak bu ülkelerin sürece katkıda bulunma çabası çok zayıf. AB ödüllendirme ancak cezalandırmama politikalarının Bosnada ve komşusu Sırbistanda iç siyaseti değiştireceğini ve eninde sonunda siyasi işbirliğine yol açacağını umuyor. Bosnanın AB üyeliğinden çok uzakta olmasına rağmen ABDde bu yaklaşımı destekliyor. DEVLET YERİNDE SAYIYOR Ülke ekonomisi dış yardımlarla gelişti ancak devlet ne büyüdü ne de işlerlik kazandı. Bosnalı Sırp lar, Dayton Anlaşmasıyla elde ettikleri otonomiye fazla sömürdü. Ülkeyi bölünmüş, hükümeti işlevsiz ve ayrılma ümitlerini canlı tutan taktikleri sürdüren Sırp lar karşı Boşnak liderler de aynı şekilde sert davranabiliyor. Bosnada seçimlerin yaklaşmasıyla milliyetçilik her iki tarafta da yükselişe geçecek. Bugünlerde Bosnalı Hırvatların bile kendi devletlerini kurma ve Boşnaklardan ayrılma konusunu düşündüğü belirtiliyor. Bosnanın parçalanmasının sonuçlarının felaket boyutlarında olacağını ifade eden Hague, ülkenin bağımsız etnik devletçiklere bölünmesinin sadece etnik temizliği ödüllendirmeyeceğini aynı zamanda Avrupanın kalbinde terör ve suçun gelişmesine olanak sağlayacak bir kriz ortamı yaratacağını da belirtiyor ve uyarıyor: [ ] sorununun kendi kendini çözemez, ABye üyelik umutları da ülkeyi parçalanmanın eşiğinden geri çekmek için yeterli olamaz. Bunun yerine bölgedeki bütün ülkelerin birbirine bağlı olduğunun ve yalnızlığa terk edilmemeleri gerektiğinin farkına varmalıyız. A NE YAPILMALI? Hague, ABDnin ve ABnin bölgeye özel temsilciler atmasını böylece hem ortak bir mesaj verilmesini hem de sürecin ileriye taşınmasını öneriyor. Bosnalı liderleri de egemenliğin sorgulanamaz ve parçalanmanın düşünülemez olduğuna ikna etmek gerekiyor. Diğer yandan AB yolunda hızlı adımlarla ilerleyen Sırbistan ve Karadağın da ABnin Bosna politikalarını desteklemesini sağlamak gerekiyor. Güçlü bir uluslararası yaklaşımın tek bir amaca odaklanması gerekiyor: Bosnadaki merkezi hükümet AB ve NATO üyeliğinin getirdiği sorumlulukları üstlenebilecek kadar güçlü olmalı. Her Bosnalı lider de bu fikrin yanında ya da karşısında duracak kadar güçlü olmalı ve duruşunun sonuçlarına katlanabilmeli. YÜKSEK TEMSİLCİLİĞE DESTEK Uluslararası kamuoyu sadece ödülleri değil cezaları da kullanmaya hazır olmalı. Bosna devletini zayıflatan siyasetçilere karşı sert yaptırımlar uygulanmalı. Bosna Hersekteki Yüksek Temsilcilik anayasa reformu tamamlanmadan kapatılmamalı. Dahası ABD ve AB bu kuruma her türlü desteğini sunarak ülkede uluslararası camianın varlığını teyit etmeli. Son olarak, Bosnadaki AB barış gücü askerlerinin görev süresi uzatılmalı, hatta ülkeye yeni askerler

gönderilerek Sırpların ayrılmasına ve şiddete izin olmadığına altı çizilmeli. Bugün en sonunda Radovan Karaciç, Bosnada soykırım ve suçları işlediği iddiasıyla mahkemeye çıkarıldı. O ve benzerlerinin 1990larda yaşanan korkunç olayların hesabını vermeye çağrıldıkları bir dönemde, uluslararası camia ilgilenemeyecek kadar meşgul olduğu için Karaciç gibilerin planları gerçekleşirse bu çok büyük bir ironi olur.

Kaynak/Source: